

دیمانه لهگه‌ل رۆژنامه‌وان (ستیفان شه‌مزینانی) له‌مه‌ر په‌یوه‌ندیی نیوان ره‌گه‌زی نیرومی و پرسی خوشه‌ویستی

سازدانی دیمانه: نه‌وین عه‌لا‌ئه‌دین

- به‌شی یه‌که‌م -

نه‌وین: یه‌که‌م پرسپارمان نه‌وه‌یه په‌یوه‌ندیی کورو کج وه‌ک هه‌ر جوهره په‌یوه‌ندییه‌کی تر چون سه‌یر ده‌که‌یت؟

ستیفان شه‌مزینانی: نه‌وه په‌یوه‌ندییه‌کی سروشتی و ناساییه که ده‌بیت له‌نیوان مرۆفه‌کاندا دروست بیت، دیاره په‌یوه‌ندیی نیوان مرۆفه‌کان به‌جیاواز له‌ره‌گه‌زو ته‌مه‌ن و ناستی تیگه‌یشتن و رۆشنییری کاتیک په‌یوه‌ندییه‌کی سروشتی ده‌بیت که له‌سه‌ر بنه‌مایه‌ک دروست بوو‌یت ئینسان به‌ته‌واوه‌تی نازاد بیت له‌دروستکردنی په‌یوه‌ندییه‌کانی له‌گه‌ل نه‌ویتی به‌پامبه‌ر.

به‌تعام له‌کۆمه‌نگه‌ داخراوه‌کاندا، نه‌وه کۆمه‌نگایانه‌ی نازادییه‌کان تیایاندا سنووردار کراون و په‌یوه‌ندییه‌کانی نیوان ره‌گه‌زی نیرومی په‌یوه‌ندییه‌کی سنووردار و تابو کراون، نه‌م حاله‌ته و نه‌وه په‌یوه‌ندییه‌ ته‌ندروسته‌ی تیادا له‌دایک نابیت. له‌کۆمه‌نگه‌ی ئیمه‌دا په‌یوه‌ندیی نیوان دوو ره‌گه‌زه‌که په‌یوه‌ندییه‌کی سروشتی نییه‌وه له‌هه‌موو حاله‌ته‌کاندا په‌یوه‌ندییه‌که چه‌پاندن و چاو وسانسۆری کۆمه‌نگه‌ی له‌سه‌ره‌.

نه‌وین: نه‌وه هۆکارانه چین که‌وا له‌خه‌لک ده‌کات به‌چاویکی سووک سه‌یری په‌یوه‌ندیی نیوان کوروکج بکه‌ن؟

ستیفان شه‌مزینانی: فاکتۆره‌کانی ده‌گه‌رینه‌وه بو زۆر شت، یه‌کیک له‌وانه بریتیه‌یه له‌خو و نه‌ریت و ترادیسپۆنی کۆمه‌نگه‌یه‌تی ئیمه‌ وه‌ک کورد، نه‌وه دابونه‌ریتیه‌ی زانه به‌سه‌ر کۆی بی‌رکردنه‌وه‌ی خه‌لکی کوردستاندا دابونه‌ریتیه‌کی خه‌لکی و هۆزگه‌راییه‌، که له‌ناو نه‌م کولتۆره‌دا جیگه‌ی په‌یوه‌ندیی هاوبه‌ش و سروشتی مرۆفه‌کان نابیته‌وه، به‌تایبه‌تی په‌یوه‌ندیی نیوان ره‌گه‌زی نیرومی، نه‌مه یه‌کیکه له‌وه فاکتۆره‌نه‌ی به‌دیریایی میژووی کورد کاربگه‌ر بووه له‌سه‌ر دوورخستنه‌وه‌ی نه‌وه دوو ره‌گه‌زه له‌یه‌کتیری و هۆکاریکی به‌هیزیش بووه له‌بوغز دروستکردن له‌نیوان نه‌وه دووره‌گه‌زه‌دا.

یه کیکی تر له و فاکتورانه بریتیه له ناین، چونکه ناین رۆئیکی کارای بینوووه له دوورخستنهوهی دوو رهگهزه که، په یوه نندیه کانی نیوانیانی حه رام کړدووه و ته نیا ریگه یه کی بو دوزیوه ته وه، نه ویش بریتیه له و ریگه یه ی خوی دیار کړدووه (زهواج) ، له بهر نه وه ده توانم بلیم دوو فاکتوری هره گرنگ له دروست کړدنې نه و گوشه نیگایه دا رۆئیان گیراوه، کولتوری کوممغایه تی زانیده ناین که دیسان نه ویش به شیکه له کولتوری نیمه.

نهوین: پیتوایه له کومه لگه دا جگه له زهواج ریگه یه کی تر هه بیت نه و دووره گزه بگه یه نیته وه به یه که؟

ستیفان شه مزینانی: نه گهر باسی نیستا بکه یین، ده بینین په یوه نندی له نیوان دوو رهگهزه که دا هیه، به تمام به و فورمه نییه که ده بیت هه بیت یانی په یوه نندیه کی سروشتی نییه، بو نمونه کاتیک من و تو له دهره وه کوروکچیک به یه که وه ده بینین مانای نه وه نییه نه و دوو که سه نازان به لکو له وانه یه له دله خورپه و ترس و پارایدا یه کترین بینیت، واته په یوه نندیه که له ژیر گوشاړدایه.

نه وه بریتیه له جورنه ت نیشاندان و یاخی بوون کاتیک دوو که س مه به ستم کوروکچه به یه که وه ده بینین، چونکه له چهند حالتیکی که م و له ناستی ده سته بژیردا نه بیت هه موو په یوه نندیه کان به دزیی کولتوروو بنه ماله وچاوی ده ورو به ره وه یه. تاکه که نائیک کرابیته وه بو نه وهی نه و دوو رهگهزه یه کتری تیابناسن ته نانه ت له پرووی ناسینی شه خسییه وه بریتیه له زهواج، جگه له مهش خو نه گهر کوروکچه گه نجه کانی نیمه یه کتریش بناسن له نزیکه وه نه یان توانیوه له ناخ و تاییه تمه نندیه کانی یه کتر تیگن، چونکه هه رده م ته سیلیان له به رده م یه کتردا کړدووه، نه مهش له بهر نه وهی له کومه لگه یه که دا ژباون هه موو نازادی و په یوه نندیه کوممغایه تییه سه ربه سته کانی تیادا قه ده غه کراوه.

نهوین: پیتوانییه نه گهر په یوه نندی نیوان کوروکچ نه گاته زهواج په یوه نندیه که ناشه رعی و نادرسته؟

ستیفان شه مزینانی: مهرج نییه وایت... نیمه له کومه لگه یه که دا ده ژین نازادیه کان به تاییه ت نازادی موماره سه ی سیکسی ریگه ی لیگیراوه، هه موو نه و په یوه نندیانه شی له نیوان دوو رهگهزه که دا دروست ده بیت ته ریب کراوه ته وه له گه ل نه م غه ریزه یه دا، به تمام نه گهر کومه لگه یه که نازادی به تاییه تی نازادی سیکسی تیا بیت مهرج نییه هه موو نه و په یوه نندیانه به زهواج دست پبکات یان کوتای پیبیت، ته نانه ت مهرج نییه هه ر کړده ی سیکس تیایدا نه نجام بدیت. له کومه لگه یه کی نه ریتی وه که نه وهی نیمه دا کاتیک نه و په یوه نندیه به دروست و واقعی ده زانریت به زهواج بگات، به تمام مهرج نییه هه موو په یوه نندیه که بگاته زهواج، تو مه حکوم نیت به وهی له گه ل که سیکدا که ناتوانی له داهاتوودا نیستیعبای بکهیت و بژیت زهواج بکهیت.

نهوین: نهی بوچی خوشه ویستی له گه لدا ده کهیت؟

ستیفان شه مزینانی: مهرج نییه نه و که سه ی تو خوشت دهویت به نیتاری زهواج گه ماروی بدهیت و ته نیا زهواج بیت مانا بداته په یوه نندیه که که خوشه ویستییه کی راسته قینه یه یان نا؟

به تمام من وتم نابیت مروف مه حکوم به وه بکریت که په یوه نندیه کی دروست کړد نیلا و بیلا بگاته نه و دهره نجامه (زهواج). دهره نجامه که خوی پیی ده گات، ناکامه که به چه شنی شیوهی په یوه نندیه که دهره دچی، نه گهر سروشتی بیت دهره نجامه که ش سروشتییه و پیچه وانه که شی هه روه ها.

نهوین: نه وه روون بکه ره وه که مه به ستت له وه چیه ده نیی مهرج نییه کوتای هه موو په یوه نندیه که بگاته زهواج، نه مه که میک ناؤزه؟

ستيفان شه مزینانی: لوتکەى خوشەويستى بریتى نىيە لەزەواج، دەکریت ئەو پەيوەندییە وەک خۆى بىمىنیتەووە هەر وەک چۆن دەکریت کۆتایىشى پىبیت.

نەوین: تۆ وەک ئەو روپا قسە دەکەیت، بۆ باسى کۆمەنگەى خۆمان ناکەیت؟

ستيفان شه مزینانی: باسى ئەووم نەکردوووە با وەک ئەو روپا قسەو رەفتار بکەين، مەبەستى من ئەوویە ئەبەرئەووی کۆمەنگەى کوردیى کۆمەنگەى کە چە پىنەرە و کۆمەنگەى کە کارىگەرى کۆتووړى کۆن و ئاینى بەراددەى کى زۆر ئەسەرە، پەيوەندییەکان تىیدا بەسروشى نەماونەتەووە و شىویندراون، هەر بۆیە پەيوەندیى نیوان کور و کچەکانىش پەيوەندییە کى راست و دروست نین و ئەسەر بەنەمایە کى تەندروست بوئىاد نەزاون، ئەبەرئەووی ئیرە خوشەويستى تابۆیە و هەبوونى پەيوەندیى سیکسى ئەنیوان هەردوو رەگەزدا ئەو تابۆتەر بوووە بەکارهسات ئیکدراوئەووە، چونکە بەپىی کۆتووړى کوردەوارىی ئەپروسیسى مومارەسەى سیکسدا ژن بەرکارو پیاو بکەرە، هەمیشە ئەم کۆتووړیە و ئەخەئکان دەکات کە دەبى کۆتایى و لوتکەى پەيوەندییە سۆزدارىیەکانیان بریتى بیت لەزەواج لەکاتیکدا مەرچ نىيە وایت، هەر وەک چۆن ئاساییە بگاتە زەواج ئاوهاش هەر ئاساییە نەگاتە زەواج.

نەوین: تۆ وەت ئاین هۆکارىکە ئەدووړخستتەووی رەگەزى نىرومى ئەیەکتەر بەچ بەنگەىک ئەم قسەى دەسەلمىنى لەکاتیکدا کچى پىغەمبەر بە خوشەويستى شوى کردوو؟

ستيفان شه مزینانی: من ناگام ئەو چىرۆکانە نىيە کە ئە مېژووى ئایندا باسیان لىوئەدەکریت، بەئام ئاین وەک ئەو تابلۆ و شىوە گشتىیەى من دەبىنم پەيوەندیى ئازادانەى نیوان هەردوو رەگەزى حەرەم کردوو، با باسى ئاینى ئىسلام بکەين، کاتیک چا و بەنایەتەکانى قورئاندا دەخشیین نەک پەيوەندیى حەرەم کردوو بەئکو سەیرکردن و نىگاکردنىش ئەنیوان هەر دوو رەگەزدا حەرەم کردوو، ئەمەش کارىگەرى هەبوو ئەشیواندنى ئەو پەيوەندییە سروشتىیەى دەبیت ئەنیوان هەردوو جىندەردا هەبیت، ئاین تەنیا رىگەى کى هىشتووئەووە بۆ بەیەنگەىشتنى نىرومى و یەکتەر ناسىیان ئەویش رىگەى زەواجە بەپىی رىوړەسى ئاینى.

پیش ئەو (واتە زەواج) رىگەى نەداوە ئەهیچ شىوینىکدا نىرومى ئەژێر هەر ناویکدا بیت تەنانهت بەیەکەووە دانیشن، حەدىس هەیه دەئیت ئەگەر کور و کچىک بەتەنى بەیەکەووە دانیشن سىهەمیان شەیتانە، بۆیە دووبارە پىموايه ئەم کۆتووړە ئاینىیە کارىگەرى زۆر نىگەتفى هەبوو ئەسەر بەرپەستکردنى پەيوەندیى نیوان نىرومى.

نەوین: بەدەر ئەو مانا جوانەى کە خوشەويستى هەیهتە، بەئام زۆر بەیە پەيوەندییەکانى ئیرە ناپاکە و بەخیانەت کۆتایى پىدیت، تۆ لەمبارەووە چى دەئیت؟

ستيفان شه مزینانی: دەمەوى ئەو چەمکە زۆر و تپراوئە راست بکەمەووە (خوشەويستى پاک و پىس)، ئەراستیدا خوشەويستىیەک نىيە بەناوى خوشەويستى ناپاک، خوشەويستى یان هەیه یان نىيە، خوشەويستى هەمووى پاک و راستە و جۆرى پىسى نىيە، ئەووى پىس و ناپاکە هەر لەبەنەماوە خوشەويستى نەبوو و ناییت، ئەوئەشى بووئە خوشەويستى پەيوەندییە کى راست و دروستە.

لەکۆمەنگەى کوردییدا هەموو شتەکان بەشىووى سروشتىى خۆیان نەماونەتەووە، یەکیکیش ئەوانە خوشەويستىیە، لەکۆمەنگەى ئىمەدا عەشق بەتەواوتى و بەهەموو جۆرىک شىویندراو، خەئکى ئیرە بەدەگەن دەتوانیت پەيوەندیى هەبیت جچای عاشق بیت، بەدەگەن دەتوانیت ئەدەرەووى پائەنرە سیکسى و غەریزییەکانەووە کە سیکى تری خوشبووت.

ئەو كۆرە گەنجەي ئەگەل كچىكدا دەيىنىن يان بە پىچەوانەو، ئەوئەندەي پائەنرە غەيرىزى و سىكسىيەكە كۆيكردوونەتەو ئەگەل يەكتردا، بە چارەگى ئەو پائەنرە رۆحىيەكان رۆئيان ئەيىنەو ئەكۆكردەوئەياندا، ئەكاتىكدا پەيوەندىي خوشەويستى بريتىيە ئەپەيوەندىيەكى رۆحى قوول، بەبى ئەو رۆحانىيەتە ناتوانىن بلىين عشق و خوشەويستى ھەيە. لىرەو دەمەويت بچمەو سەر كرۆكى تەوهرى پىشوو، ئەو پەيوەندىيانەي زوو بەزوو كۆتاييان پىدیت خۆي ئەبنەماو ئەبوونەتە عشق تا بلىين ئەوانە عشق بوون و خيانەتيان تياكراو.

ئەوين: دەكرىت بلىين خيانەتى خوشەويستى چىيە؟

ستيفان شەمزىنانى: بامن ئەسەرەتاو ئەو بلىيم، ئىنسانەكان بەدەگمەن دەتوانن عاشق بن، ھەموو ئەو پەيوەندىيانەي ئەسەر شەقامەكان دەيانىنىن، ناتوانىن ھەموو ئەمانە ناوئىين عشق، دەكرىت ناويان پەيوەندىي بيت. عشق ئاستىك يان پەيەكى بئگاترە ئەو پەيوەندىيەي ئىمە دەيىنىن، چونكە عشق ساتەوختى بەديوانەي بوونە، بەدەگمەن عاشقەكان دەتوانن خيانەت بگەن، بەدەگمەن دەتوانن دايرىن، مەگەر نوقتەي دابران برىتى بيت ئەخالى مەرگ.

تەنانەت مەفھومى دابران ئەنيو عشقدا ھەبوونى ئىيە، من خۆم ئەگەر مەعشوقەكەم بەھەزاران كىلۆمەتر ئىم دووربىت ھەرگىز ھەست بەدابران ناكەم، چونكە ئەپرۆسەي عشقدا من بووم بە بەشىك ئەو و ئەو بوو بە بەشىك ئەمن، كەواتە بەردەوام ئەگەل خۆمدام ياخود بەمانايەكى تر بەيەكەوئەين.

عشق راستەوخۆ ئەقوتئاي رۆحدايە، عشق راستەوخۆ ئەناو ئەندىشەدايە، بەئقام بەپىچەوانەو ئەو پەيوەندىيەي دەيىنىن پەيوەندىيەكە ئەسەر بئەماي جەستەو بەرژەوئەندىي ھاوئەش.

ئەوين: تۆ دەئىت تەنيا مەرگ كۆتاي بەعشق دەھىنىت بەئقام ئەھمان كاتدا پىت ئاسايە كەسىك پىش مەرگ واز ئەمەعشوقەكەي بىنىت و بروات كەسىكى تر بەھىنىت ئەمە چۆن دەھىنىت؟

ستيفان شەمزىنانى: رەنگە پەيوەندىي عشق بەدريزاي پەيوەندىيەكە وەك عشق و پەيوەندىيەك بەھىنىتەو و نەگاتە زەواج بى ئەوئەي گومان ئەراستى و دروستى پەيوەندىيەكە بگەين، من ئەمەئەي سارتەر و سىمۆن دووفاو بەبىرت دەھىنەو كە تەمردن پىكەو بوون بى ئەوئەي زەواج بگەن.

ئەگەر سەيرى چىرۆك و ئىيۆسەكانى عشق بگەين كە دەماو دەم دەوترىنەو و ئەوانەيە ئەرووى واقىيەوئە راست ئەبن و بەرھەمى ئەندىشەكانى مروف بن، ئەھىچ يەكىياندا عاشقەكان ناگەنە ئەنجام وەك ئەوئەي تۆ دەتەويت، بۆ ئەمەئە مەم و زىن نابنە ھاوسەرى يەكتەر، ئەكاتىكدا ئىمە ناتوانىن ھاشا ئەوئەكەين كە ئەمە پەيوەندىيەكى خوشەويستى ئەبوو.

ئەيلا و مەجنون ناگەنە يەكتەر، ئەساتىكدا ئىمە ناتوانىن ھاشا ئەوئەكەين كە ئەمانە يەكتريان خوشەويستو، شىرىن و فەرھاد ناگەنە يەكتەر، خەج و سىامەند ھەر بەھەمان شىو. كاتىك دەئىم مەرچ ئىيە پەيوەندىيەكە بگاتە زەواج مەبەستە ئەو ئىيە خوشەويستى نايىت بگاتە زەواج، بەئكو من دەئىم مەرچ ئىيە بگاتە زەواج، يان بەديويكى تردا زەواج تاكە شتىك ئىيە مىسداقىەتى خوشەويستى بەئەھىنىت.

ئەوئەختىكدا دەيىنىن ئەو پائەوانە ئەفسانەييانە گەرەترىن عاشق و مەعشوق و سىمبۆلى خوشەويستىن ئەلای ئىمە، بەئقام وەك چىرۆكەكە بۆماندەگىرئەتەو نەگەيشتوونەتە ئەو خالىي پىي دەوترى زەواج بەئكو چارەنووسيان دابرانكى جەرگىرو تراژىدىي بوو.

ئەو گرتەيەي لەفيلمی تايئانیکدا بينوو مانە خوشەويستەکان ناگەنە يەک، بەئام ھەر خوشەويستییەو بگرە سيمبۆلیکە بۆ عەشق، جگە لەوھش سەرنجەت بۆئەو رادەکیشم پيش ئەووی لەمیزوودا زواج دەریکەویت خوشەويستی ھەر ھەبوو، عەشق زۆر لەوھش گەورەترە لە چوارچيويەيەکی وردیلەي وەک زواجدا بچووک بکریتەو.

ئەوين: ئەگەر سەیری تايئانیک بکەین تەنیا مەرگ ریگرە لەعەشق، بەئام لیڕە کور شیوازی جل لەبەرکردن و شتی لەو جۆرە دەکاتە بەھانە بۆ جیابوونەو، ئەي ئەمەیان چی؟

ستیفان شەمزینانی: من پیموایە ئەگەر یەکیک چ کور بیت یان کچ بەرەمبەرەکەي خوشبوویت، ئەو کەسەي بەھەموو تاییەتمەندی و خو ونەریتەکانییەو دەویت، کەسیک تۆی خوشبوویت تۆ سنووردار ناکات لەسەر رەفتاریک، ئەو بەریتییە لە داگیرکردن، کاتیک کوریک یان کچیک تۆ ناچار دەکات و دەئیت فەلانە جل لەبەرکە، ئاوا خۆت بگۆرە، بەفەلانە شیواز مامە ئە بکە، بەفەلانە ئیقاع قسەبکە، ئەمە بەھیچ جۆریک عەشق نییە و داگیرکردنە، حەزیک تاییەتی روتی شەھوانییە نەک خوشەويستی.

کاتیک دەئیی خوشەويستی، من بەھەموو کەموکورییەکانەو، بەھەموو جوانی و ناشیریییەکانەو تۆم قبولە ھەرپوھا بە پیچەوانەو. خوشەويستی بریتییە لەیەکتەر قبولکردن و یەکتەر ویستن، کاتیکیش پلەي خوشەويستی کامل دەبیت و دەگاتە دوایە کە عاشق و مەعشوق لەناویەکدا توابنەو، وەک حەلاج دەئیت: ئیمە دەبیت ببین بەیەک دانە، ساتیک من دەبینیت ئەوت بینو، کە ئەویشت بینی منت بینو. بۆیە لەعەشقا دوو کەس نامینیت بەئکو ھەرپەک کەس ھەيە.

ئەوين: تۆ خۆت وەک کەسیکی بەئەزموون چۆن لە خوشەويستی تیگەیشتوویت و پیناسەي دەکەیت؟

ستیفان شەمزینانی: پیناسەکردنی خوشەويستی یاخود ھەر چەمکیکی تر لەقالبانی ئەو چەمکەيە لە چوارچيويەي یەک تاکە پیناسەو یەک جۆرە بپرکدەو و روانیندا. دەکریت روانگەو بپرکدەو وەکان لەمەر خوشەويستی جیاوازی، رەنگە لەلای کەسیک کە لە خوشەويستیەکەيدا گەشبین و سەرکەوتوو، خوشەويستی بریتی بیت لەلوتکەو چلە پۆپەي ھەموو لەزەت و خوشییەکانی دنیا.

رەنگە لەلای کەسیکی تر کە ئاکامی عەشقەکەي بریتی بوو لە حوزنیک تال و بی کۆتایی و قەدەریکی رەش و تاریک، عەشق ناھەموار و سەختترین پرۆسە بیت.

بەئام من وەک خۆم پیموایە عەشق وەک (بەختیار عەلی) شاعیر دەئیت: سەختترە ئەجەنگەکان. لەلای من عەشق پرۆسەيەکی قورسە، پرۆسەيەکە ھیندە کاریگەرە لەسەر مرفەکان تیکیان دەقوینیت و تیکیان دەشکینیت، عەشق لەلای من سوپایەکە بەشیوہەک ھیرشت بۆ دەھینیت ھەمیشە ساتە بەختیارەکانت لی تال دەکات.

پیموایە تەنانەت چیژو خوشییەکانی ناو عەشق، شتیکن لەئەنجامی ئەو نارەحەتی و ئەو حوزنە تال و چارەنووسە نادیارەي ناوییەو ھەلقوئاون، کەواتە وەک چۆن دەئین دەشی لەناو قوئیی گریاندا زەرەخەنەيەک لەدایک بیت، ئەناو ھەموو ھاوارو گریانەکانی عەشقا زەرەخەنەيەکی شەرمناھە ھەيە.

بەلای منەو عەشق گریانیک قوولە، خوشەويستی باخچەيەکی رازوہیە، ھەر چوار دەوری بەدرک و دال تەنراو، ناسان نییە ھەموو کەسیک بچیتە ناو ئەو باخچەيەو و بتوانیت لەتامی ئەو میوہ خوشە بکات کەناوی عەشقە، مەگەر تەنیا یەکیک نەبیت بەیداخی سەرچلئ ھەئکردبیت و جیسابی بۆ نازاری درک و دلسووتان و ژانی رۆح نەکردبیت.

ئەوين: خوشەويستیەکانی ئیرە جۆریکن لەخەتەتاندن، کوری وا ھەيە ئەگەل چوار کچدایە یان کچی واھەيە ئەگەل شەش کوردایە، تۆ لەسەر ئەمە چ قسەيەکت ھەيە؟

ستيفان شەمزىنانى: ئەوانە بەخۇشەويستى بەجىساب ناھىنرېن، چونكە لەراستىدا خۇشەويستى بوويەكى جىايە لەوہى باستان كړد (ئەوہى يەككە ئەيەك كاتدا لەگەل چەند كەسىكى جىاوازدا پەيوەندىي سۆزدارپى ھەبىت). بەئام ئەم پەيوەندىيە شىوينراوہ لەسەر مەرىخ نىيە، پەيوەندىيەكە كۆمەلگەى ئىمە دروستى كړدووه. بۇ وىنە كاتىك گەنجىك دەبىنىت ھىچ دەروازەيەكى نىيە لىيەوہ لەگەل ئاڤرەتدا مامەتە بكات، ئىلا دەبىت بەدرۆى خۇشەويستى بچىتە بەردەمى و لەگەلئى پەيوەندىي بەستىت.

لەژيانى خۇمدا زۆرچار ئەوہم بىنيوہ، گەنجىك بۆنەوہى بۆشايىە عاتىڤىيەكەى خۇى پرىكاتەوہ، يان بۆنەوہى پىويستى خۇى لەرەگەزى بەرامبەر بەدەست بەبىنىت، ناچار بووہ بەبەھانەى خۇشەويستى و لەژىر ئەو ناوہوہ بچىتە پىشەوہ و لىي نرىك بىتەوہ.

نەگىنا ھەر لەبنەرەتەوہ ئەو پەيوەندىيە خۇشەويستى نەبووہ تا لەكۆتايدا بلىين ئەمە بەخىانەت كۆتايى پىھاتووه.

نەوین: كەواتە زۆرپەى ئەو پەيوەندىيانە بۇ تىر كړدى غەرىزەكانى خۇيانە؟

ستيفان شەمزىنانى: بەلئى بۇ تىر كړدى غەرىزىيە (ھەرچەندە تىر كړدى غەرىزە عەيب و عار نىيە).

ئەگەر بگەرېمەوہ بۆسەر نمونە ھىتلەر ھەزىكى بىسنورى بۇ دەستەئەتى سىياسى ھەبوو و كورسىيەكەى خۇى خۇشويستووه بەئام ئەم ھەزە خۇشەويستىيەكى مەشروع نەبووہ، بىرتى بووہ لەچىژ وەرگرتن لەكورسى دەستەئەت. دىكتاتورەكان لەمىژوودا ودىكتاتور سەددام حسين وەك نمونە چىژيان وەرگرتووه لەكورسى و دەستەئەتەكانيان خۇشويستووه لەكاتىكدا دەزانين ئەمە بىرتى نىيە لەخۇشەويستىيەكى رۆمانسى و بىگەرەد، مەبەستم ئەوہىيە خۇشەويستى و ھەز، عەشق و داگىر كړدى لىكجودان، لەبەرئەوہ ھەموو ئەو پەيوەندىيانەى ئامازت بۇ كړدى جۆرىكن لە داگىر كړدى، وەك وتم ھەزىكى كاتىن، ھەرەك چۆن لەئىراندا ھاوسەرگىرى چىژ (سىڤە) ھەيە بۇ ماوہىيەكى دىيارىكراو.

نەوین: زۆرپەى گەنجەكان پىيانوايە خۇشەويستى بووہ بەگائتەجارىي و دەستبرىن و بەردەوام ئەم ھالەتەنە روودەدن، تۆ چى دەئىي؟

ستيفان شەمزىنانى: خۇشەويستى تاكە شتە زۆرترىن درۆى لەپەناوہ كراوہ، ئەگەرنا ئەو پەيوەندىيانەى ئەمروہ بەشيوہىيەكى گشتى لەنىوان دوو رەگەزەكەدا ھەيە و ناوى لىنراوہ خۇشەويستى، لەجەوھەردا خۇشەويستى نىيە و فرى بەعەشەوہ نىيە، پەيوەندىيەك نىيە گەشىتتىيە قۇناغى خۇشەويستى كامل، كە ئەم دوو كەسە لەسەر بنەمايەكى سۆزدارپى رووت پىكەوہ گرىدراىن، بەلكو بۇ پرىكردنەوہى كۆمەلئىك بۆشايى عاتىڤى و دەروونى خۇيانە بەرىگەيەكى ناگونجاو.

ئەگەر بگاتە سەر ئەوہى پىي دەوتىت خۇشەويستى بەئام ھىچ كاتىك سەرەنجامەكەى نابىتە گائتەجارىي و خىانەت، يان ئەوہى پىي دەئىن رابواردىن و دەستبرىن و دەست گەرمكردنەوہ.

نەوین: تۆ لەبارەى ئەوہى ھۆكارى ماددىي رىگرە ئە بەيەكگەشىتتى خۇشەويستەكان چى دەئىيت؟ ئايا ئەمە بەراست دەزانىت؟ بۇ نمونە ھەندىچار باسى كىشەى سەكەن دەكرىت؟

ستيفان شەمزىنانى: لەخۇشەويستىدا ھەموو ئەو رىگرىيانە بى مانان وچەند گەرەبن بچووك دەبنەوہ، ھىچ كاتىك عاشق و مەعشوق بىريان ئەوہ نىيە لەكام فىلاو كۆشك و قەسردا دەژىن، بىريان ئەوہ نىيە چەند كىلو ئالتون بكنە

به خوياندا، يان به چ شيويهك ناهنگ دهگيرن، نهوان دهيانهوي بويهكتر بژين و لهبوتهي يهكتريدا بتوينهوه و بو هميشه ناويراني يهكدي بن.

بهنگام بهديوهكهي ترشيدا نهوه راسته لهكومهنگهي نيمه و لههموو دنياا مرؤف ناتوانيت لهسهر شهقام و پهناو پاساردا بژي، باشه نهگهر عاشق و مهعشوق بريارياندا ژيانى هاوبهش دروست بگهن و پهيوهندييهكهيان گهيشته زواج نهى لهكوي بهبهختهوهري بژين؟من حكومت به بهرپرسيار دوزانم لهكيشهكاني گهنجان و قهيرانى نيشتهجييون.

پرسيارهكته دوولايهني ههيه، لايهنيكي لهعشقدا نهوشته لاوهكي و ريگرييه بچووكانه كارپگهر نين، لايهني دووهميش نهويه ئينسان بو بهردهواميدان بهژيانى دهبيت لهجيگهيهكدا بسرهويت و ژيان بباتهسهر جا عاشق بيت يان نا. لاموايه بهئي نهو مهسهلانه ريگريي دروست دهكهن لهبهردهم پرؤسهي هاوسهريگريي گهنجان.

(ماويهتي)